

nagyon megfázott ez a gonosz Pista. Valahogy sokat hólapdázott a tavon, elég az hozzá, hogy estére magas láza lett, sőt félre is beszélt. Éjjel nem tudott aludni s mikor az orvos bácsit kihívták hozzá, azt mondta, hogy bizony csak a leggonoszabb ápolás segíthet a fiún. Szegény jó édesanyja, akit pedig annyiszor megbántott engedetlenségével, rosszaságával, bizony egész éjjel ott sírt az ágya mellett, rakta rá a hidegvizes ruhákat, melengette, takargatta, még a lelkét is odaadta volna érte.

Sokáig, hosszú hetekig nyomta Pista az ágyat s volt ideje gondolkozni azon, hogy milyen rosszlelkű volt eddig. Most látta csak igazán, hogy kik maradtak vele nagy betegségében. Látta, hogy szegény édesanyjának a torkán le nem ment volna a falat, amíg ő nagybeteg volt. Édesapja is csak járkált a szobában, s ha nem szólt is, egyre csak azt figyelte, mi van vele, nem kell-e újra orvosért vagy a gyógyszertárba menni a drága orvosságért. Minden pénzét ráköltötte volna, csak hogy fiát, aki pedig engedetlen, rossz volt mindig, megmentse a biztos haláltól.

Ilyenek a ti szüleitek is, gyermekek! Tudom, ti sem vagytok mindig jók hozzájuk, de vajjon melyik szülő tudná megtenni azt, hogy amikor ti betegek vagytok, amikor bajotok van, ott hagyna benneteket? Bizony szüleitek akkor is ott vannak veletek, amikor már mindenki elhagy.

III. Összefoglalás. Gyermekeim! Láttátok most e kis történetekből, mire képesek jó szüleitek, mit meg nem tennének értetek. Hát szabad-e ezt a nagy-nagy jószágot, szeretetet rosszasággal, szeretetlenséggel visszafizetni? Ugy-e, nem! Tudom, hogy köztetek is vannak, akik olykor-olykor megfelekeznek magukról, ha szüleik olyat kívánnak tőlük, ami nem ízlik nekik. Pedig tudnotok kellene, hogy jó szüleitek voltak akik mindig csak javatokat akarják, még akkor is, ha úgy látjátok, hogy nem!

Mit fogadtok meg jó szüleiteknek? Mit köszönhettek jó szüleiteknek? Bizony, soha-soha sem tudjátok meghálálni nekik azt a sok szeretetet, értetek való aggodást, munkát, amit értetek tesznek, vállalnak.

Imádkoztok minden este értük?

Ki tud elmondani ilyen imát?

1941. november 1. hete.

Beszéd- és értelemgyakorlat.

II. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Miért szeressük a magyar katonát?

Nevelési cél: A katonaszellem és vitézség megbecsülteése.

I. Előkészítés. a) Érdeklődés-keltés.

Mi van most körülöttünk, gyermekek? Miből látjátok,

hogy háború van? Kik háborúznak? Mi miért vagyunk a háborúban? Kik vívják a háborút? Kinek szülője, testvére, rokona, ismerőse katona most? Hogyan búcsúztatok tőle? Miért volt nehéz a válás? Miért mentek el, ha annyira szerettek itthon? Hiszen ha elmennek, ki keres a ti számotokra, ki szerzi meg a kenyérré valót? Mégis mit tettek azok, akiket zászló alá hívtak? Bizony, gyermekek, mindnyájunknak el kell menni, ha a haza szólít bennünket!

b) Célkitűzés. Látom, mindnyájatoknak lángbaborul az arca, ha katonát láttok menetelni a község utcáin. Hát még ha harcikoszik vagy repülőgépek tűnnek fel a szemhatáron! Hát miért szeretitek ennyire a katonákat? Beszéljünk ma arról, miért kell szeretnünk a magyar katonát?

II. *Tárgyalás.* a) A haza. Hol laktok? Hogyan nevezzük azt a házat, ahol születünk? (Szülőház.) És azt a községet, ahol születünk? (Szülőföld vagy szülőhely.) Azt is tudjátok már bizonyosan, hogy nemcsak a mi községünk van a világon, sőt Magyarországon sem! Ki ismeri a szomszédos községeket? (Felszólítás.) Ki volt már távolabb szülőföldjétől? (Megbeszélés = merre utazott?) Bizony, gyermekek, sok, nagyon sok szép magyar község van a mi hazánkban, Magyarországon! Hát ki volt már a fővárosban, Budapesten? Miért nevezzük Budapestet fővárosnak? (Az egész ország fővárosa = ott székel a Kormányzó Ur, a király), ott vannak a legfőbb hivatalok, intézmények, az ország szíve.)

Hát mit gondoltok, hogyan lett miénk ez a szép magyar haza? Ezelőtt réges-régen foglalták el őseink ezt a földet, azóta a mi hazánk, Magyarország. Mi tehát a haza? Pósa bácsi mondta el ezt szépen, az ő szavaival mondom. Mi a haza? Az a hajlék, hol születünk, hol a dajka altatóan dúdolgatott dalt felettünk, hol az akác lombja borul ablak alatt az ereszre, s eresz alján csicsereg a villásfarkú vidám fecske. Az az udvar, hol tipegtünk, s gyöngye kézzel a homokból aranyvárat építettünk. Az a kis kert, hol virágot kötözgettünk bokrétába s bokrétásan szenderegünk rózsabokor árnyékában. Az a templom, Isten háza, hol az első imánk mondta ajkunk, ahol együtt imádkoztunk szülő, gyermek, testvér, rokon s hallgattuk a tiszteletendő bácsi szép beszédét. Hazánk az a falu, az a város, ahol vesszőn lovagoltunk, az a határ, hol kalappal tarka lepkéket fogdostunk. Délibábos magyar róna, s kenyeret ad, áldást terem mindennap az asztalunkra. Tudjátok-e mi a haza? Mindnyájunknak édesanyja, híven ölel kebelére... Érte éljünk, ha kell, haljunk! Áldás minden porszemére.

b) A hazaszeretet. Szeretitek-e szülőföldeteket? Miért? (Megbeszélés.) Hát hazánkat szeretitek-e? Hiszen még nem is ismeritek? (Hallottak már róla.) Igen, gyermekeim, akármennyit is megláttok majd egyszer a nagy világból, sehol sem találjátok magatokat annyira otthon, mint ezen a magyar föl-

dön, a magyar hazában! Miért szeretjük a hazát? Azért csak, mert kenyeret ad? Vagy talán csak azért, mert gondoskodik arról, hogy szüleink kenyeret kereshessenek? Talán azért, hogy vigyáz reánk, bajunk ne legyen, rossz emberek reánk ne történjenek? Vagy talán azért, hogy iskolákat építtetett a mi számunkra, a betegnek kórházat, ahol meggyógyítják őket, vasutat, hogy utazhassunk, tűzoltókat állított, hogy segítségünkre legyenek, ha tűz van valahol? Mindezért is meg másért is. Azért, mert magyarok vagyunk, a magyar ember pedig él-hal hazájáért. Ha majd nagyobbak lesztek, sok szép történetet fogtok erről még hallani.

c) A magyar katona. Hát ha annyira szeretnünk kell ezt a hazát, hogyan mutathatjuk meg azt, hogy szeretjük igazán? Nemcsak szóval, hanem még inkább cselekedettel. Azzal, hogy megtanuljuk szorgalmasan a leckét, hogy elvégezzük mindig kötelességeinket, de legfőként azzal, hogy amit a haza kér, kíván, parancsol, azt legjobban, a legjobb tudásunk szerint teljesítjük. Hát mi lehet az a legnagyobb valami, amit a haza kérhet tőlünk? Megmondom nektek. Az, hogy ha valaki — mikor a haza hívja, — itt hagyja jó szüleit, feleségét, kedves kis gyermekeit, itt hagyja szerszámaikat, földjét, műhelyét, hivatalát s elmegy a hazát védeni. Kik ellen kell megvédelmezni? Azok ellen, akik reánk törnek, akik el akarják tőlünk venni ezt a szép magyar hazát, az ellenség ellen! Ellenségünk tehát mindenki, aki a mi magyar hazánkra tör.

Mikor valaki a zászló alá áll és fegyverrel a kezében védelmezi hazánkat az ellenség ellen, akkor úgy mondjuk, hogy *katona*. A katona mindenét, még az életét is feláldozza magyar hazánkért. A katona vigyáz arra, hogy míg mi békésen dolgozunk, idegenek reánk ne törhessenek, el ne vihessék a mezőről learatott gabonánkat, egyszóval, hogy se nekünk, se vagyonunknak bántódása ne lehessen. Éjjel-nappal őrködnek reánk s ha úgy látják, hogy ellenség közeledik, elűzik azt, ha sokkal többen vannak is náluk.

Bizony, ezért szeretjük, tiszteljük a magyar katonát. Nézzétek csak, hogy csillog a szeme a magyar katonának, amikor sorba megy szépen a kibontott háromszínű zászló alatt! Tudja, hogy minden szem reá néz, tőle várja mindenki azt, hogy megvédelmezzon bennünket! Mintha csak kicserélnék a magyar embert, amikor katonaruhát vesz magára. Járása délcegebb, nézése keményebb, karja erősebb, lelke százszor jobban ragaszkodik mindenhez, ami magyar.

A magyar katona a magyar haza, föld, víz, termés, munka, élet védelmezője, a magyar zászló őre, hogy senki meg ne gyalázhassa! Ezért szeretjük és tiszteljük a magyar katonát.

Tudjátok-e mi az: Legfelsőbb Hadúr! A minden magyar katonának legelsejét, mi jó Kormányzó Urunkat nevezzük így. Ő a magyar hadsereg ura, legfelsőbb ura. Ő a magyar seregek

vezére, vezetője! Ha ő parancsol, az szent minden magyar katonának, s olyankor nem gondol se családra, se munkájára, még az életére sem, megy a parancs teljesítésére!

III. Összefoglalás. Hát szép dolog-e katonának lenni? Aztán tudjátok-e, kit visznek csak el katonának? Bizony még a nőta is azt mondja: mind elvitték a legények elejét! Aki katona, az mindjárt többnek, nagyobbnek érzi is magát annál, akit nem találtak méltónak arra, hogy kezében fegyverrel szolgálja hazáját.

Ha katonát látunk, mit kell csinálnunk? Szeretettel nézünk rájuk. Mit visznek a katonák a sor élén? A magyar zászlót. Mit kell tennünk, ha magyar zászlót látunk? Benne az egész magyar hazát kell tisztelnünk, tehát illendően köszönünk előtte. A fiúk leveszik szépen fővegjüket, a lányok pedig fejthajtanak előtte. Hát máskor nem kell tisztelnünk a magyar zászlót? Mindig, ahányszor csak látjuk. Katonák védelmezték, katonák haltak meg érte és alatta, épp úgy tiszteljük, mint életünk védőit, a magyar katonát!

1941. november 3. hete.

Olvasmány és olvasmánytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Pósa Lajos: A szegény özvegyasszony c. költemény tárgyalása.

Nevelési cél: Áldozatkészség a hazáért.

I. Előkészítés. a) Érdeklődéskeltés. Mit mondtam tegnap, gyermekek? Miért kértelek benneteket arra, hogy ha valakinél otthon van valami ócska vas, azt hozza el az iskolába? Miért gyűjtjük most országszerte a vashulladékot és az ócskavasat? Mit készítenek az összegyűjtött vashulladékból? Bizony, a háborúban nagyon sok vasra van szükség. Ma pedig még nekünk nincs annyi vasunk (vasbányánk) amennyi elegendő volna ahhoz, hogy katonáink jól fel legyenek szerelve. De nemcsak a vassal kell nagyon takarékoskodnunk, hanem...? Mit gondoltok, miért kell most a kenyérrel, ruhaneművel, szappannal, zsírral, egyszóval csaknem mindennel takarékoskodnunk? Ezt úgy is mondhatjuk, hogy a haza kívánja meg tőlünk a fokozott takarékoságot.

b) Célkitűzés. Mit kívánhat tőlünk a haza? Most még tőlünk csak ilyeneket kíván, hogy takarékoskodjunk, vonjuk meg magunktól mindazt, amire nincs feltétlenül szükségünk, dolgozunk lelkiismeretesen és többet, jobban, mint máskülönben, mert a háborút csak úgy nyerhetjük meg, ha nemcsak a katonák az ellenség előtt állják meg helyüket vitézül, magyar katona-módra, hanem mi is, akik hátul vagyunk, teljes erőnkkel és minden nélkülözhető anyaggal szolgáljuk hazánkat.

Máskor is volt már ilyen szükségben a haza, amikor pol-